พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
“การขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ และการนำส่วนต่าง ๆ ของพืชมาใช้ประโยชน์ตามมาตรา 52 และ 53”

โดย นางสาวธิดากุญ แสนอุดม ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
นายป่าน ปานขาว นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โรงแรมทีเคพลาเลซ จัดโดย สวก.

ขอบเขตการนำเสนอ

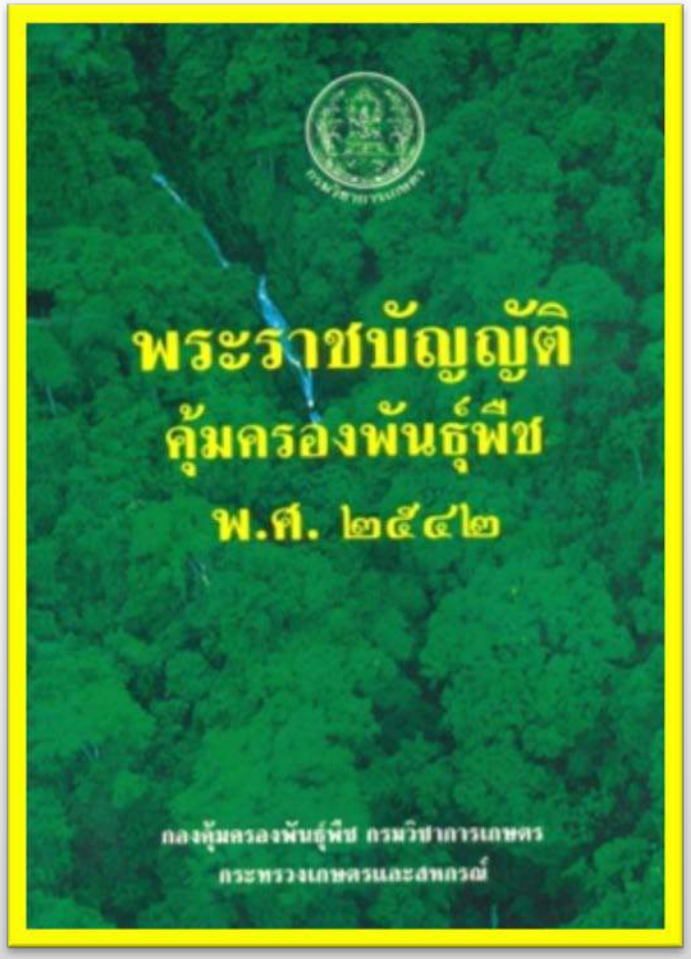

- การจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

  Plant Variety Protection, PVP

  Plant Breeder's Rights, PBR

- การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

  การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์

  Access and Benefit Sharing, ABS

ความเป็นมาของกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชของประเทศไทย

การอนุวัติการตามพันธะกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นสมาชิก

- **องค์การการค้าโลก** (World Trade Organization, WTO)
- **ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า** (Trade Related Aspect of Intellectual Property Rights, TRIPs)
- **ข้อ 27.3 บี กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องจัดให้มีการคุ้มครองพันธุ์พืช โดยใช้ ระบบสิทธิบัตร** (Patent systems) **หรือระบบกฎหมายเฉพาะที่มีประสิทธิภาพ** (Effective *sui generis* system) **หรือทั้งสองระบบร่วมกัน**

* **อนุวัติการ** (Implementation) หมายถึง การดำเนินการให้เป็นผลตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญา/ข้อตกลง โดยการตรากฎหมายภายในประเทศ หรือปรับแก้กฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับพันธกรณีอนุสัญญา/ข้อตกลงดังกล่าว

WTO/TRIPs

AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

PART I GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES

PART II STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

1. Copyright and Related Rights
2. Trademarks
3. Geographical Indications
4. Industrial Designs
5. Patents
6. Layout-Designs (Topographies) of Integrated Circuits
7. Protection of Undisclosed Information
8. Control of Anti-Competitive Practices in Contractual Licences

PART III ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Article 27

Patentable Subject Matter

1. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 3, patents shall be available for any inventions, whether products or processes, in all fields of technology, provided that they are new, involve an inventive step and are capable of industrial application.[5] Subject to paragraph 4 of Article 65, paragraph 8 of Article 70 and paragraph 3 of this Article, patents shall be available and patent rights enjoyable without discrimination as to the place of invention, the field of technology and whether products are imported or locally produced.

2. Members may exclude from patentability inventions, the prevention within their territory of the commercial exploitation of which is necessary to protect *ordre public* or morality, including to protect human, animal or plant life or health or to avoid serious prejudice to the environment, provided that such exclusion is not made merely because the exploitation is prohibited by their law.

3. Members may also exclude from patentability:

(a) diagnostic, therapeutic and surgical methods for the treatment of humans or animals;

(b) plants and animals other than micro-organisms, and essentially biological processes for the production of plants or animals other than non-biological and microbiological processes. However, Members shall provide for the protection of plant varieties either by patents or by an effective *sui generis* system or by any combination thereof. The

Art. 27.3(b) Providing for the protection of plant varieties

Patents
สิทธิบัตร

- **Plant Patent**
- **Utility Patent**

+

***Sui Generis* System**
ระบบกฎหมายเฉพาะที่มีประสิทธิภาพ

- **International Convention for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV)**
- **Establishing national PVP/PBR law**

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒

ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

และ พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

มาตรา ๙ การประดิษฐ์ดังต่อไปนี้ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ

(๑) จุลชีพและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของจุลชีพที่มีอยู่ตาม ธรรมชาติ สัตว์ พืช หรือสารสกัดจากสัตว์หรือพืช

(๒) กฎเกณฑ์และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

(๓) ระบบข้อมูลสำหรับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์

(๔) วิธีการวินิจฉัย บำบัด หรือรักษาโรคมนุษย์ หรือสัตว์

(๕) การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี อนามัยหรือสวัสดิภาพของประชาชน

เพื่ออนุวัติตามภาคี WTO ในปี 2535 ประเทศไทย โดย กรมวิชาการเกษตร กษ. จึงได้ยกร่างกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

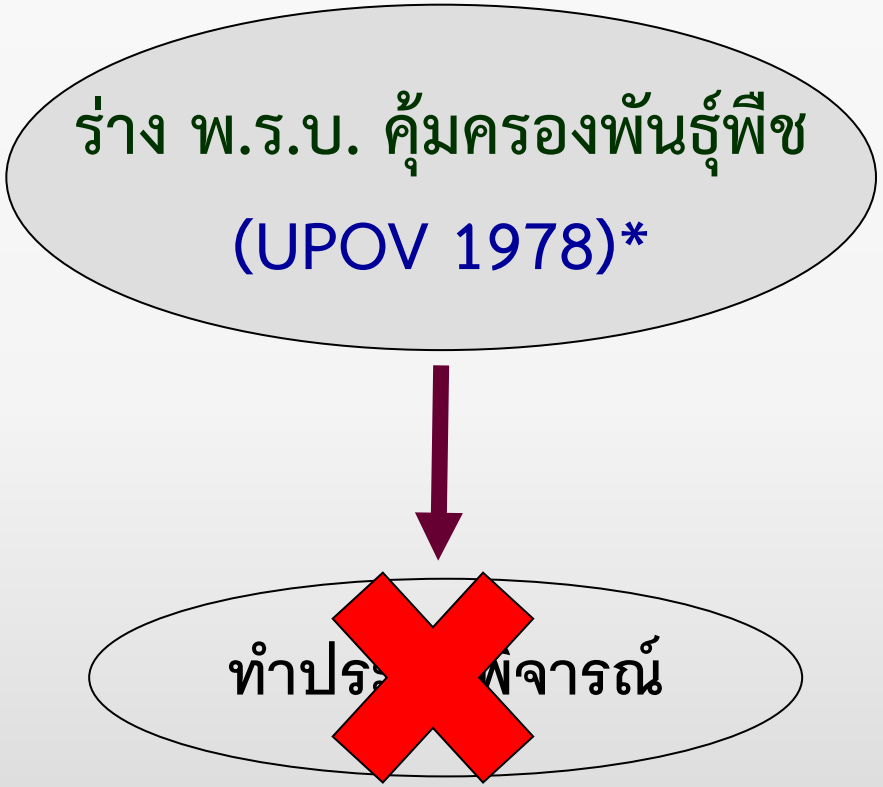

* **UPOV** คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ มีฉบับปี 1961 1978 และ 1991 ปัจจุบัน ณ มีนาคม 2561 มีสมาชิกครอบคลุม 94 ประเทศ

แก้ไขร่าง พรบ. คุ้มครองพันธุ์พืช

โดยได้เพิ่มหลักการคุ้มครองเชิงอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และชุมชน

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่
UPOV (The International Convention for the Protection of New Varieties of Plants)

+

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
CBD (Convention on Biological Diversity)

- เพื่อจัดให้มีและส่งเสริมระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชที่มีประสิทธิภาพ
- ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ของสังคม

- เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- เพื่อใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- เพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช
พ.ศ. 2542

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

- เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์พืช เพื่อให้มีพันธุ์พืชใหม่เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่ ด้วยการให้สิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย
- เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จาก พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า
- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืชอย่างยั่งยืน

หน่วยงานกำกับดูแล	สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
การบังคับใช้	เริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

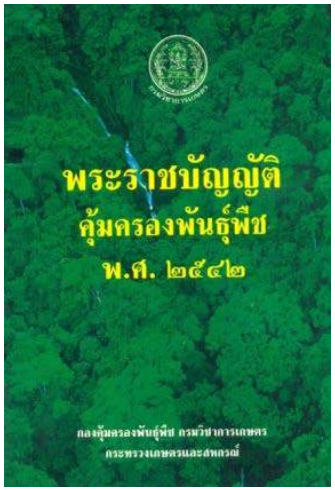

8 หมวด 69 มาตรา

- นิยาม
- หมวดที่ 1 คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
- หมวดที่ 2 พันธุ์พืช
- หมวดที่ 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่
- หมวดที่ 4 การคุ้มครองพันธุ์พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
- หมวดที่ 5 การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
- หมวดที่ 6 กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช
- หมวดที่ 7 การคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืช
- หมวดที่ 8 บทกำหนดโทษ

ขอบเขตของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

จำแนกพันธุ์พืช เป็น 4 ประเภท

* พันธุ์พืชใหม่
* พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

} **การคุ้มครองเชิงทรัพย์สินทางปัญญา : "ระบบจดทะเบียน"**

* พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
* พันธุ์พืชป่า

} **การคุ้มครองเชิงอนุรักษ์ : "ระบบควบคุมการเข้าถึง* และแบ่งปันผลประโยชน์"**

* "การเข้าถึง" หมายถึง การเก็บ จัดหา รวบรวม เพื่อใช้ในการศึกษา ทดลอง วิจัย หรือปรับปรุงพันธุ์พืช

นิยามตามกฎหมายมาตรา 3

"พืช" หมายถึง สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืช และให้หมายความรวมถึง เห็ดและสาหร่าย แต่ไม่รวมจุลชีพอื่น

"พันธุ์พืช" หมายถึง กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกัน และให้รวมถึงต้นพืชที่จะขยายพันธุ์ให้ได้กลุ่มของพืชที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น

นิยามตามกฎหมาย (ต่อ)

"พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น" หมายความว่า พันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในชุมชนใดชุมชนหนึ่งภายในราชอาณาจักรและไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

"พันธุ์พืชป่า" หมายความว่า พันธุ์พืชที่มีหรือเคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติและยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

"พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป" หมายความว่า พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศ หรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และให้หมายความรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

“พันธุ์พืชใหม่” (มาตรา 12)

กำหนดให้พันธุ์พืชที่จะขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นพันธุ์พืชที่ไม่มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด ทั้งในหรือนอกราชอาณาจักรโดยนักปรับปรุงพันธุ์ หรือด้วยความยินยอมของนักปรับปรุงพันธุ์เกินกว่า 1 ปี (หนึ่งปี) ก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน

(2) มีความแตกต่างจากพันธุ์พืชอื่นที่ปรากฏอยู่ในวันยื่นขอจดทะเบียน โดยความแตกต่างนั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูก การบริโภคเภสัชกรรม การผลิตหรือการแปรรูป และให้หมายความรวมถึงมีความแตกต่างจากพันธุ์พืชดังต่อไปนี้ด้วย

- พันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้ว ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน
- พันธุ์พืชที่มีการยื่นขอจดทะเบียนในราชอาณาจักรไว้แล้ว และได้รับการจดทะเบียนในเวลาต่อมา

กลุ่มของพันธุ์พืชภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

- จำนวน 23 คน โดยกรรมการตำแหน่ง 11 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง 12 คน ต้องแต่งตั้งจาก
- เกษตรกรมีประสบการณ์ด้านอนุรักษ์พัฒนาหรือใช้ประโยชน์พันธุ์พืช 6 คน ทุกภูมิภาค
- นักวิชาการด้านปรับปรุงพันธุ์พืชจากสถาบันการศึกษา 1 คน
- นักวิชาการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากสถาบันการศึกษา 1 คน
- ผู้แทนองค์การพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2 คน
- ผู้แทนสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืช หรือเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืช 2 คน

หมวดที่ ๑
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธาน
เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	กรรมการ
อธิบดีกรมการค้าภายใน	กรรมการ
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา	กรรมการ
อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย	กรรมการ
ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์	กรรมการ
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ และเลขานุการ
และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อีก ๑๒ ท่าน	

หมวดที่ 1
คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

หน้าที่ :

- เสนอแนะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตาม พ.ร.บ.นี้
- พิจารณา วินิจฉัยอุธรณ์คำสั่งของ อธก.เรื่องการคัดค้านสิทธิในพันธุ์พืชใหม่
- ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ. นี้
- วางระเบียบเกี่ยวกับ

  - การศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์พืช

  - การบริหารกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช
- กำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการในการให้บำเหน็จพิเศษ
- กำหนดหน่วยงานและสถาบันให้มีอำนาจตรวจสอบประเมินผลกระทบความปลอดภัยทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม

การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

เจตนารมณ์ของกฎหมาย

เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์พืช

เพื่อให้มีพันธุ์พืชใหม่เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่ด้วยการให้สิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย

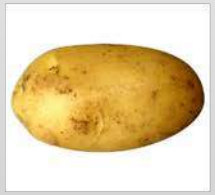

การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

Registration of New Plant Varieties

สิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช

Plant Breeders' Right (PBR)

การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

- ✓ ชนิดพืชที่ให้การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่
- ✓ คุณสมบัติของพันธุ์พืชที่จะยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่
- ✓ ขั้นตอนการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่
- ✓ คุณสมบัติของผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่
- ✓ คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่
- ✓ อายุการให้ความคุ้มครองสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช
- ✓ ขอบเขตสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช
- ✓ ข้อยกเว้นสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช
- ✓ การบริหารจัดการสิทธิ

พืชทุกชนิดสามารถยื่นจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ได้หรือไม่?

- ไม่ได้
- พันธุ์พืชใหม่ที่จะขอรับความคุ้มครองจะต้องเป็นชนิดพืชที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้เท่านั้น (มาตรา 14)

ปัจจุบันมีทั้งหมด 91 รายการ

ชนิดพืชที่ประกาศกำหนดให้พันธุ์ใหม่ยื่นจดทะเบียนคุ้มครองได้ จำนวน 91 รายการ

กลุ่มพืช	รายการ
กลุ่มพืชไร่ (17)	ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ปาล์มน้ำมัน สับปะรด ฝ้าย งา อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง หญ้าแฝก หญ้าเนเปียร์ ไผ่ พืชสกุลหญ้านวลน้อย พืชสกุลยาสูบ หญ้ารูซี่ อ้อยักษ์
กลุ่มพืชผัก (21)	มะเขือเทศ พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ บวบเหลี่ยม ฟักทอง ฟัก/แฟง มะระ ถั่วแขก ผักกาดหอม ผักกาดกวางตุ้ง ผักบุ้ง แตงกวา/แตงร้าน ผักคะน้า แตงโม แตงเทศผิวเรียบ/ลายนูน กระเจี๊ยบเขียว กะหล่ำปลี ผักกาดหัว มันเทศ มันฝรั่ง
กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ (23)	โป๊ยเซียน หยก บัว แก้วกาญจนา ลั่นทม ชวนชม บอนสี กล้วยไม้สกุลฟาแลนนอปซีส กล้วยไม้สกุลแคทลียา กล้วยไม้สกุลแวนด้า กล้วยไม้สกุลหวาย กล้วยไม้สกุลซิมบีเดียม กล้วยไม้สกุลรองเท้านารี ไม้ดอกสกุลขมิ้น พืชสกุลบานชื่น พืชสกุลหน้าวัว พืชสกุลกุหลาบ พืชสกุลดาวเรือง เบญจมาศ พืชสกุลชายผ้าสีดา พืชสกุลเดป พืชสกุลว่านสี่ทิศ พืชสกุลหม้อข้าวหม้อแกงลิง
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น (25)	ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง มะขาม มะนาวไทย กลุ่มมะปราง กล้วย ขนุน ทุเรียน มะละกอ ส้มโอ มะเฟือง น้อยหน่า ฝรั่ง ส้มเขียวหวาน เงาะ ยางพารา มะพร้าว อะโวคาโด อินทผลัม พืชสกุลกาแฟ ชมพู่ พืชสกุลลิ้นมังกร ส้มเช้ง หม่อน
กลุ่มพืชให้เนื้อไม้ (4)	ยูคาลิปตัส สัก กระถินณรงค์ พืชให้เนื้อไม้ในสกุลอะเคเซีย
กลุ่มเห็ด (1)	เห็ดถั่งเช่าสีทอง

** คุณสมบัติของพันธุ์พืชใหม่ที่สามารถยื่นจดทะเบียนได้ **

- เป็นชนิดพืชที่รัฐมนตรีประกาศให้การคุ้มครองได้
- มีความใหม่ (Novelty) คือ ยังไม่มีการขาย จำหน่าย จ่ายแจก ส่วนขยายพันธุ์เกินกว่า 1 ปี ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน
- มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด (Distinctness)
- มีความสม่ำเสมอในลักษณะประจำพันธุ์ (Uniformity)
- มีความคงตัวในลักษณะประจำพันธุ์ (Stability)
- ชื่อที่เหมาะสม (Denomination) ถูกต้องตามกฎระเบียบ

กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

- พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มาตรา 12-29 / 30-42 / 61-69
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจดทะเบียน การพิจารณาคำขอจดทะเบียน การประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน และแบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ. 2546
- ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วย การตรวจสอบลักษณะของพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ (ฉบับที่.....ตามชนิดพืช)
- ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง แบบคำขอและการเตรียมการเพื่อตรวจสอบพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ (เอกสารแนบ 3 ฉบับที่....ตามชนิดพืช)

รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดชนิดพืช

↓

จัดทำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ DUS โดยการประชุมหารือผู้เกี่ยวข้อง

↓

กรมวิชาการเกษตรออกระเบียบและประกาศกรมฯ

↓

นักปรับปรุงพันธุ์พืชสามารถยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ได้

↑

พนักงานเจ้าหน้าที่
พิจารณารับคำขอจดทะเบียนฯ

↓

คณะทำงานตรวจสอบภาคสนามฯ
กำหนดพันธุ์เปรียบเทียบและแผนการปลูก

↓

- ปลูกตรวจสอบ DUS ภายใต้การกำกับดูแลของจนท.
- เจ้าหน้าที่ตรวจประเมินและบันทึกลักษณะ
- จัดทำรายงานผลการปลูกตรวจสอบ

↓

คณะทำงานตรวจสอบภาคสนามฯ
พิจารณาผลการปลูกตรวจสอบและรายงานเสนออธก.

↓

ประกาศโฆษณา 90 วัน ที่ว่าการอำเภอและเว็ปไซต์

↓ - · - · → คัดค้าน

กรมวิชาการเกษตรออกหนังสำคัญฯ

ผู้ใดมีสิทธิยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่?

มาตรา 15 “คุณสมบัติของผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

ต้องเป็นนักปรับปรุงพันธุ์พืชและคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

(2) มีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ขอรับการคุ้มครองในประเทศนั้นได้

(3) มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

(4) มีภูมิลำเนา หรือประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมอย่างจริงจังในประเทศไทยหรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

กรณีเป็นลูกจ้าง สิทธิในการยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่เป็นของใคร?

มาตรา 16 “สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่”

สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่สำหรับการปรับปรุงพันธุ์พืชซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับจ้างได้กระทำขึ้นโดยการทำงานตามสัญญาจ้าง หรือโดยสัญญาจ้างที่มีวัตถุประสงค์ให้ทำการปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ย่อมตกเป็นของนายจ้าง/ผู้ว่าจ้าง เว้นแต่สัญญาจ้างระบุไว้เป็นอย่างอื่น

สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่สำหรับการปรับปรุงพันธุ์พืชซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำตามหน้าที่ ตกเป็นของหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด

ถ้านายจ้าง ผู้ว่าจ้าง หรือหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับผลประโยชน์จากการปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ให้ลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้รับบำเหน็จพิเศษนอกเหนือจากค่าจ้างหรือเงินเดือนตามปกติ แล้วแต่กรณี

คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ต้องมีรายการดังต่อไปนี้

1) ชื่อพันธุ์พืชใหม่ และรายละเอียดที่เป็นลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่

2) ชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืชซึ่งมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์พืชใหม่

3) รายละเอียดแสดงที่มาของพันธุ์พืชใหม่หรือสารพันธุกรรมที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ตลอดจนกรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช โดยต้องมีรายละเอียดที่ทำให้สามารถเข้าใจกรรมวิธีดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

4) คำรับรองว่าจะส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ที่ขอจดทะเบียน และสารพันธุกรรมที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ตามข้อ 3. ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบตามเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

5) ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ในกรณีที่มีการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่าหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าวในการปรับปรุงพันธุ์สำหรับใช้ประโยชน์ในทางการค้า (มาตรา 52) ****

6) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

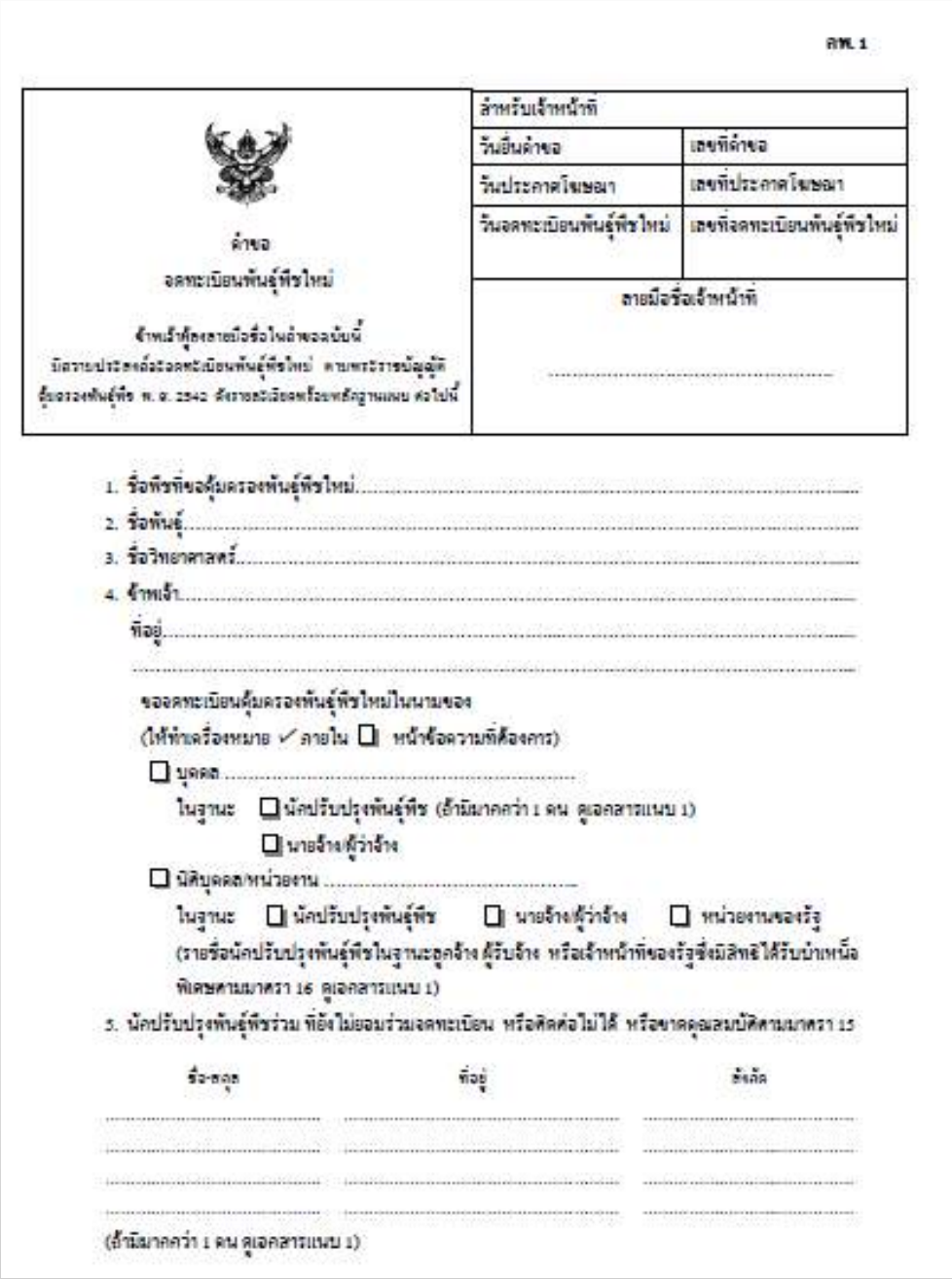

คพ. 1

คำขอ จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ข้าพเจ้าผู้ลงลายมือชื่อในคำขอฉบับนี้ มีความประสงค์ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ดังรายละเอียดพร้อมหลักฐานแนบ ต่อไปนี้	สำหรับเจ้าหน้าที่ วันยื่นคำขอ / เลขที่คำขอ วันประกาศโฆษณา / เลขที่ประกาศโฆษณา วันจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ / เลขที่จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ .....

1. ชื่อพืชที่ขอคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่.....
2. ชื่อพันธุ์.....
3. ชื่อวิทยาศาสตร์.....
4. ข้าพเจ้า.....
   ที่อยู่.....
   .....
   ขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ในนามของ
   (ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ภายใน ☐ หน้าข้อความที่ต้องการ)
   ☐ บุคคล.....
   ในฐานะ ☐ นักปรับปรุงพันธุ์พืช (ถ้ามีมากกว่า 1 คน ดูเอกสารแนบ 1)
   ☐ นายจ้าง/ผู้ว่าจ้าง
   ☐ นิติบุคคล/หน่วยงาน .....
   ในฐานะ ☐ นักปรับปรุงพันธุ์พืช ☐ นายจ้าง/ผู้ว่าจ้าง ☐ หน่วยงานของรัฐ
   (รายชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืชในฐานะลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษตามมาตรา 16 ดูเอกสารแนบ 1)
5. นักปรับปรุงพันธุ์พืชร่วม ที่อ้างไม่ยอมร่วมจดทะเบียน หรือติดต่อไม่ได้ หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา 15

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	สังกัด
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

(ถ้ามีมากกว่า 1 คน ดูเอกสารแนบ 1)

คำขอจดทะเบียนฯ (คพ.1)

- ☐ บุคคลผู้ยื่นคำขอฯ
- ☐ ชื่อพืช
- ☐ ชื่อพันธุ์พืช
- ☐ เอกสารประกอบตามกรณีต่างๆ
  - การยื่นนอกราชอาณาจักร
  - ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์
  - หนังสือรับรองผลกระทบ

(กรณีพันธุ์พืชตัดต่อสารพันธุกรรม)

คพ. 1/1

เอกสารแนบ 1

รายชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืชที่ร่วมขอลงทะเบียนในฐานะนักปรับปรุงพันธุ์ร่วม

ชื่อ – สกุล	ที่อยู่	สังกัด

รายชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืชในฐานะลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษตามมาตรา 16

ชื่อ – สกุล	ที่อยู่	สังกัด	ในฐานะ

รายชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืชร่วมที่ยังไม่ยอมร่วมลงทะเบียน หรือติดต่อไม่ได้ หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา 15

ชื่อ – สกุล	ที่อยู่	สังกัด

คพ.1/1

- ชื่อนักปรับปรุงพันธุ์พืช

คพ. 1/2

เอกสารแนบ 2

ที่มา ประวัติ และกรรมวิธีปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่

1. แหล่งที่มา.....พ.ศ. .....

2. วิธีการได้มา ☐ การผสมพันธุ์ ☐ การกลายพันธุ์

☐ อื่น ๆ .....

3. ชื่อพันธุ์แม่.....ชื่อพันธุ์พ่อ.....

4. สารพันธุกรรมที่ใช้ปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์ (กรณีพันธุ์พืชใหม่ ได้จากการตัดต่อสาร พันธุกรรม).....

5. วิธีการปรับปรุงพันธุ์ หรือพัฒนาพันธุ์และผู้ดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ระยะเวลาและสถานที่ที่ดำเนินงาน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ข้อมูลอื่น ๆ

.....

คพ.1/2

- ☐ แหล่งที่มา
- ☐ วิธีการได้มาของพันธุ์
- ☐ ชื่อแม่พันธุ์ ชื่อพ่อพันธุ์
- ☐ สารพันธุกรรมที่ใช้
- ☐ วิธีการปรับปรุงพันธุ์

ชื่อพันธุ์แม่ ชื่อพันธุ์พ่อ

วิธีการ/ผู้ดำเนินการ

สถานที่ เวลาดำเนินการ

รายละเอียดสำคัญของพันธุ์พืชใหม่ : มะนาวไทย

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ภายใน ( ) หน้าข้อความที่ต้องการทุกลักษณะ

ตารางแสดงลักษณะประจำพันธุ์

	ลักษณะ (Characteristics)	ตัวเลข (Note)
ล.1*	1.1 จำนวนชุดโครโมโซม (ploidy)	
	( ) สองชุด (diploid)	2
	( ) สามชุด (triploid)	3
	( ) สี่ชุด (tetraploid)	4
ล.2	1.2 ลักษณะการเจริญเติบโต (tree : growth habit)	
	( ) ตั้งตรง (upright)	1
	( ) แผ่ออก (spreading)	2
	( ) ลู่ลง (drooping)	3
ล.6	1.3 การมีแอนโทไซยานินที่ใบอ่อน (young leaf : presence of anthocyanin coloration)	
	( ) ไม่มี (absent)	1
	( ) มี (present)	9
ล.8	1.4 สีเขียวของใบอ่อน (young leaf blade : color)	
	( ) เขียวอ่อนออกสีเหลือง (light green with bronze tinge)	1
	( ) เขียวอ่อน (pale green)	2
	( ) สีอิฐแดงอ่อน (light brick red)	3
	( ) น้ำตาลอมแดง (reddish brown)	4
	( ) อื่น ๆ (other) ระบุ.....	5
ล.11	1.5 รูปร่างของใบ (leaf blade : shape)	
	( ) รูปรี (elliptic)	1
	( ) รูปไข่ (ovate)	2
	(รูปไข่คลับ (obovate)	3

คพ.1/3

รายละเอียดของพันธุ์พืช

- ❑ ต้น
- ❑ ใบ
- ❑ ดอก
- ❑ ผล

5. พันธุ์ที่มีลักษณะใกล้เคียง และลักษณะที่แตกต่างจากพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูก การบริโภค เศรษฐกรรม การผลิต หรือการแปรรูป

ชื่อพันธุ์ที่มีลักษณะใกล้เคียง	ลักษณะที่แตกต่างจากพันธุ์ที่ใกล้เคียง	ระบุลักษณะดังกล่าวของพันธุ์ที่ใกล้เคียง	ระบุลักษณะดังกล่าวของพันธุ์ที่ขอจดทะเบียน

คพ.1/3

ระบุชื่อพันธุ์พืชและลักษณะของพันธุ์พืชที่มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกับพันธุ์ยื่นจดทะเบียนมากที่สุด (พันธุ์เปรียบเทียบ) โดยใช้ลักษณะที่ปรากฏอยู่ในระเบียบกรมวิชาการเกษตร

ข้อควรระวัง

มาตรา 68 ผู้ใดขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่โดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี (สองปี) หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท (สี่แสนบาท) หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 69 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตาม พ.ร.บ.นี้เป็นนิติบุคคล ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

เลขที่ ๐๔๕๖/๒๕๖๐ คพ. ๒

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ อธิบดีกรมวิชาการเกษตรออกหนังสือสำคัญฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เป็นผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการจดทะเบียน ตามรายการดังที่ปรากฏในหนังสือสำคัญนี้

ชนิดพืช ไม้ดอกสกุลขมิ้น

ชื่อพันธุ์พืช เกรท คิง

ให้ผู้ได้รับหนังสือสำคัญนี้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชทุกประการ

หนังสือสำคัญฉบับนี้ออกให้เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๒

(นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ระยะเวลาในการคุ้มครอง / อายุหนังสือสำคัญ

- 12 ปี สำหรับพืชที่ให้ผลผลิต ไม่เกิน 2 ปี

- 17 ปี สำหรับพืชที่ให้ผลผลิต เกินกว่า 2 ปี

- 27 ปี สำหรับพืชที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้

ขอบเขตสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์ในพันธุ์พืชใหม่

มาตรา 34 ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่<u>มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว</u>ในการ

- ผลิต ขาย หรือจำหน่ายด้วยประการใด
- นำเข้ามาในราชอาณาจักร
- ส่งออกนอกราชอาณาจักร
- หรือมีไว้เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าว

<u>ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่</u>

ข้อยกเว้นสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช (มาตรา 34 วรรคสอง)

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ (1) - (6)

(1) การกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับความคุ้มครอง <u>โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์</u>

(2) การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัยเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการคุ้มครอง <u>เพื่อปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์พืช</u>

(3) การกระทำเกี่ยวกับกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับความคุ้มครอง <u>ซึ่งกระทำโดยสุจริต</u>

ข้อยกเว้นสิทธิ (ต่อ)

(4) การเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์สำหรับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับความคุ้มครอง <u>โดยเกษตรกรด้วยการใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิต</u> แต่ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ประกาศให้พันธุ์พืชใหม่นั้น เป็นพันธุ์พืชที่ควรส่งเสริมการปรับปรุงพันธุ์ ให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์ได้ไม่เกินสามเท่าของปริมาณที่ได้มา

(5) การกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับความคุ้มครอง <u>โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า</u>

ข้อยกเว้นสิทธิ (ต่อ)

(6) การขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด นำเข้ามาในราชอาณาจักร ส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือมีไว้เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับความคุ้มครอง ซึ่งถูกนำออกจำหน่าย<u>โดยผู้ทรงสิทธิหรือด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิ</u>

หน้าที่ของผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่

- ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ต้อง<u>ชำระค่าธรรมเนียมรายปี</u>ตามอัตราและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องชำระภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือสำคัญของทุกๆ ปี และปีถัดไป (มาตรา 39)
- ในการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใดซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ ผู้ทรงสิทธิ<u>ต้องแสดงเครื่องหมายให้ปรากฏที่ส่วนขยายพันธุ์พันธุ์พืชใหม่ ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อ</u> (มาตรา 34)

การบริหารจัดการสิทธิ

มาตรา 32

- ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่จะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิในพันธุ์พืชใหม่ของตน หรือโอนสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ให้แก่บุคคลอื่นก็ได้
- ในกรณีที่บุคคลหลายคนเป็นผู้ทรงสิทธิร่วมกัน การโอนสิทธิหรือการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิ จะกระทำได้ก็แต่ด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิทุกคน
- การโอนสิทธิหรือการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 35 การจดทะเบียนการรับโอนสิทธิในพันธุ์พืชใหม่โดยทางมรดกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทกำหนดโทษ

"พนักงานเจ้าหน้าที่"

เปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับกรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืชหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

"ผู้ยื่นขอจดทะเบียน"

แสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทกำหนดโทษ (ต่อ)

"ผู้ละเมิด"

- ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก เป็นต้น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ปลอมแปลงหรือใช้เครื่องหมายเลียนแบบ หรือกระทำการใดเพื่อให้บุคคลอื่นหลงเข้าใจผิดว่าพันธุ์พืชนั้นเป็นพันธุ์พืชที่ได้รับความคุ้มครองพันธุ์ตามพระราชบัญญัติ นี้ โทษจำคุกหกเดือนถึงห้าปี ปรับ 20,000-200,000 บาท

บทกำหนดโทษ (ต่อ)

“ผู้ทรงสิทธิ”
ไม่แสดงเครื่องหมายให้ปรากฏที่ส่วนขยายพันธุ์พืชใหม่ ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	100 บาท
(2) คำคัดค้านการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	100 บาท
(3) ค่าใช้จ่ายในการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	คำขอละ	500 บาท
(4) ค่าใช่จ่ายในการตรวจสอบพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	เท่าจำนวนที่จ่ายจริง	
(5) หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	500 บาท
(6) ค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่	ปีละ	1,000 บาท
(7) คำขอจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิตามหนังสือสำคัญ แสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	500 บาท
(8) คำขอจดทะเบียนการโอนสิทธิตามหนังสือสำคัญ แสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	500 บาท
(9) ใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่	ฉบับละ	500 บาท

แผนภูมิแสดงจำนวนคำขอและหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่
(ปี 2546 – 25 มกราคม 2563)

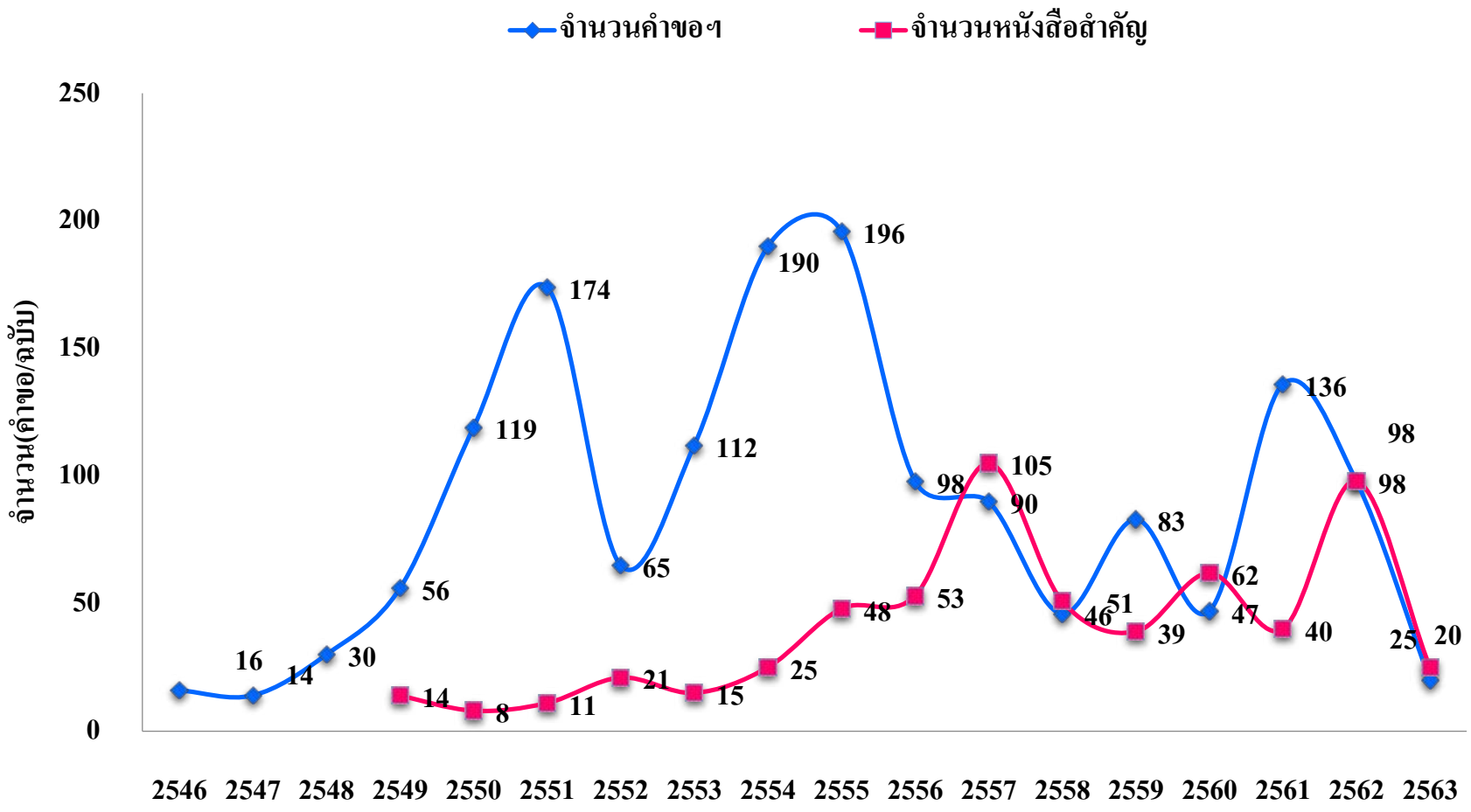

แผนภูมิแสดงจำนวนคำขอและหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ แบ่งตามประเภทของผู้ยื่นคำขอฯ (ตั้งแต่ พฤศจิกายน 2546 ถึง 25 มกราคม 2563)

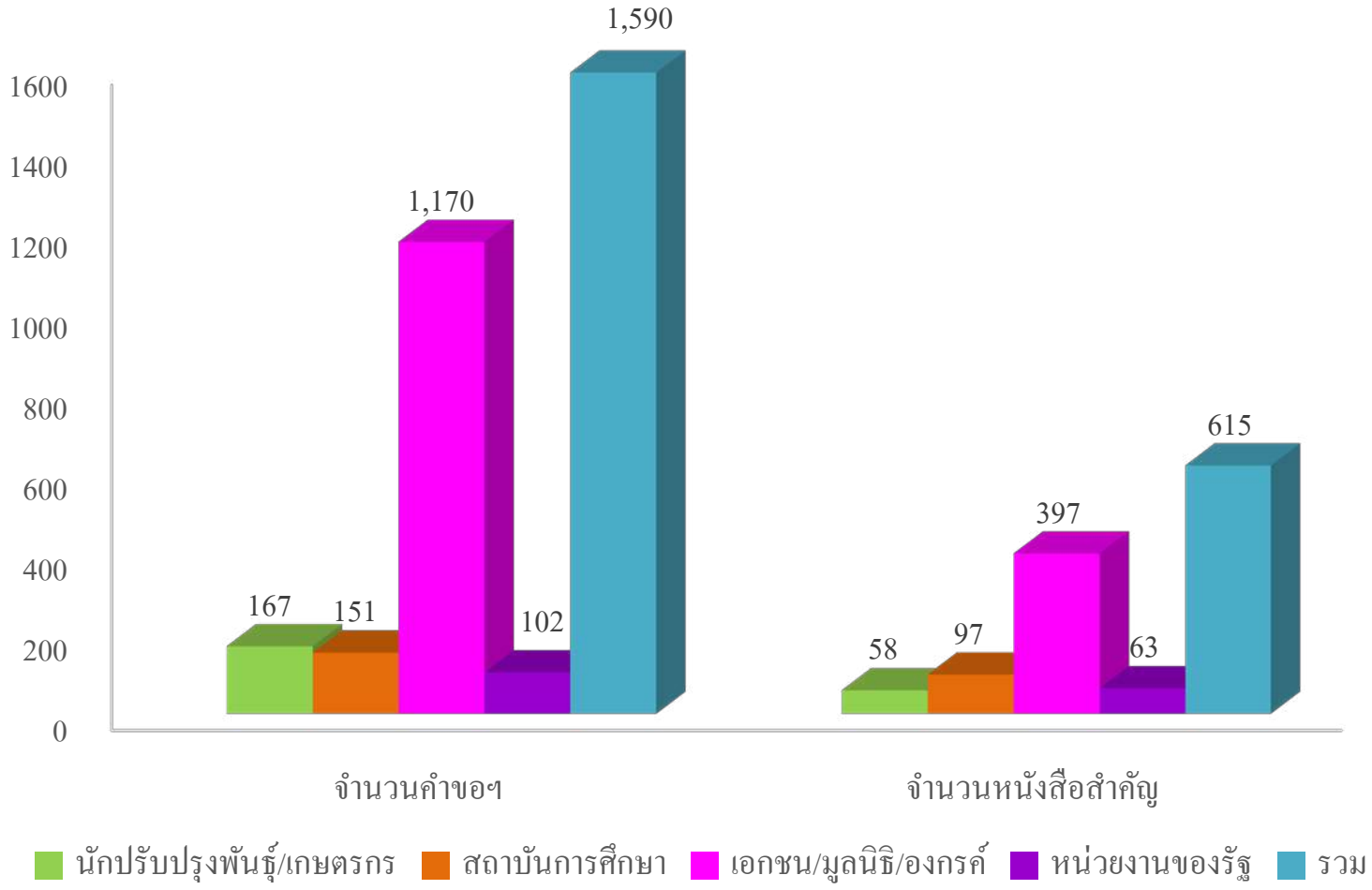

แผนภูมิแสดงจำนวนคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ แบ่งตามกลุ่มพืชและประเภทของผู้ยื่นคำขอ (ตั้งแต่ พฤศจิกายน 2546 ถึง 25 มกราคม 2563)

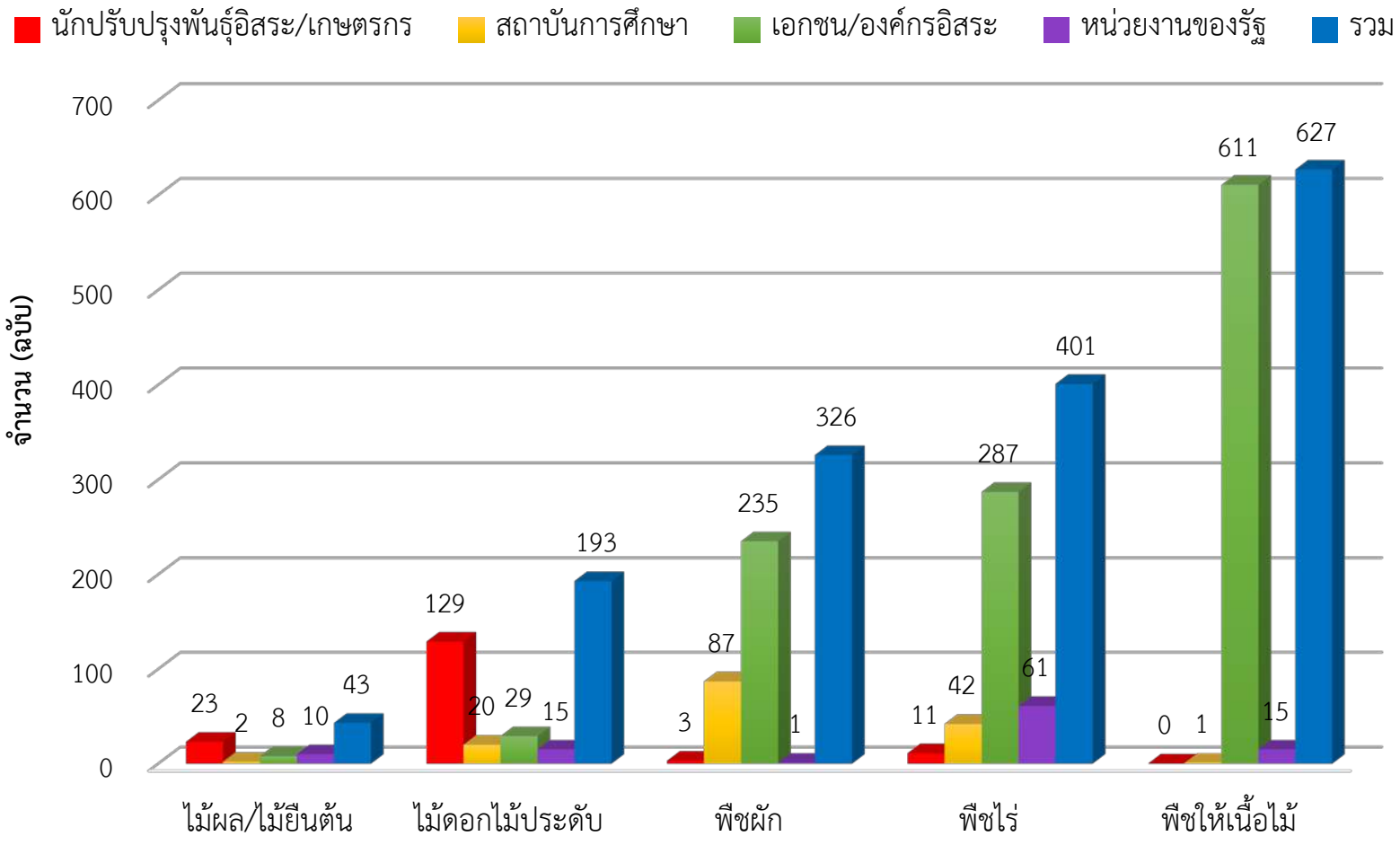

คำขอการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
แบ่งตามประเภทกลุ่มพืช ณ 25 มกราคม 2563

ลำดับ	พืชผัก	จำนวน
1	แตงกวา/แตงร้าน	96
2	แตงเทศผิวเรียบ/ลายนูน	11
3	แตงโม	34
4	ถั่วฝักยาว	6
5	ผักกาดหอม	3
6	ผักบุ้ง	2
7	บวบเหลี่ยม	2
8	พริก	73
9	ฟักทอง	22
10	ฟัก/แฟง	1
11	มะเขือ	8
12	มะเขือเทศ	51
13	มะระ	17
	รวม	**326**

ลำดับ	ไม้ดอกไม้ประดับ	จำนวน
1	กล้วยไม้สกุลแวนด้า	17
2	กล้วยไม้สกุลหวาย	73
3	กล้วยไม้สกุฟาแลนนอฟซิส	12
4	แก้วกาญจนา	1
5	ชวนชม	6
6	บัว /บัวอุบลชาติ	40
7	ไม้ดอกสกุลขมิ้น	44
	รวม	**193**

ลำดับ	พืชไร่	จำนวน
1	ข้าว	60
2	ข้าวโพด	291
3	ถั่วเหลือง	4
4	ปาล์มน้ำมัน	9
5	ฝ้าย	4
6	มันสำปะหลัง	13
7	หญ้าเนเปียร์	1
8	สับประรด	1
9	อ้อย	18
	รวม	**401**

ลำดับ	ไม้ผล ไม้ยืนต้น	จำนวน
1	ฝรั่ง	5
2	ขนุน	3
3	มะนาวไทย	3
4	มะขาม	1
5	มะปราง	3
6	มะม่วง	4
7	มะละกอ	6
8	ลิ้นจี่	3
9	ทุเรียน	11
10	ส้มเขียวหวาน	4
	รวม	**43**

ลำดับ	พืชให้เนื้อไม้	จำนวน
1	กระถิ่นณรงค์	5
2	ยางพารา	1
3	ยูคาลิปตัส	611
4	สัก	10
	รวม	**627**
	รวมทั้งสิ้น	**1590**

DUS Examination

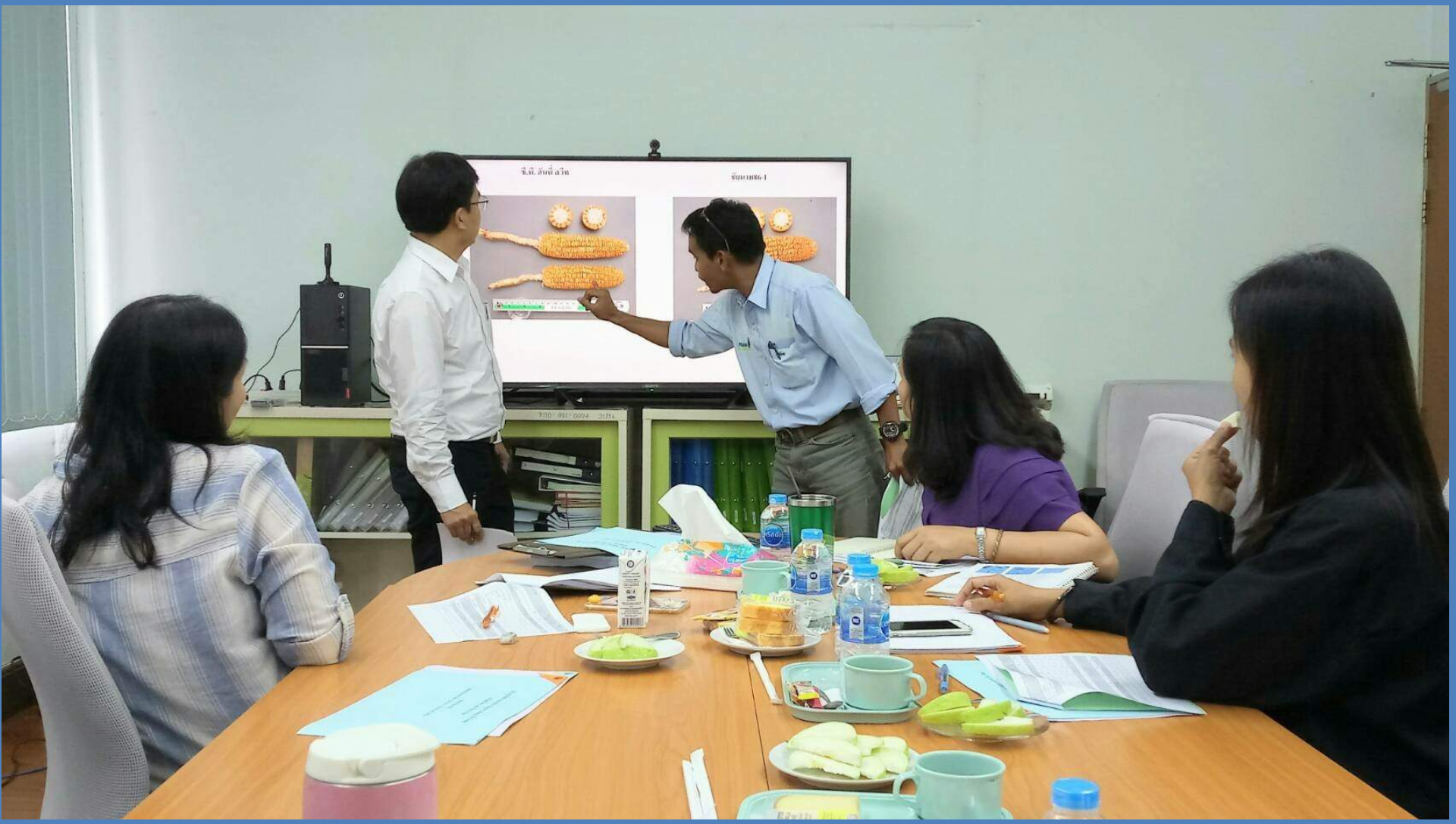

การคัดค้าน

ผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่าคำขอฯ ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๒๐

การคัดค้านด้วยมาตรา 12 (Novelty)

ผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่าคำขอฯ ไม่ชอบด้วยมาตรา 12

- มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ ขาย หรือจำหน่าย ทั้งในและนอกราชอาณาจักร โดยนักปรับปรุงพันธุ์ หรือด้วยความยินยอมของนักปรับปรุงพันธุ์ เกินกว่าหนึ่งปีก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน
- ไม่มีความแตกต่างจากพันธุ์พืชที่จดทะเบียนไว้แล้ว ทั้งในและนอกก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน
- ไม่มีความแตกต่างจากพันธุ์พืชที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนในราชอาณาจักร และได้รับการจดทะเบียนในเวลาต่อมา

การคัดค้านด้วยมาตรา 13

ผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่าคำขอฯ ไม่ชอบด้วย ตามมาตรา 13

พันธุ์พืชใหม่ที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงในทางตรงหรือทางอ้อม ต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพของประชาชน

การคัดค้านด้วยมาตรา 15 / 16 / 20

ผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่าคำขอฯ ไม่ชอบด้วย

- มาตรา 15 เป็นนักปรับปรุงพันธุ์พืชและมีคุณสมบัติ
- มาตรา 16 สิทธิขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ย่อมตกเป็นของนายจ้าง เว้นแต่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น
- มาตรา 20 การใช้วันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ ในราชอาณาจักรเป็นวันเดียวกันกับวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ในต่างประเทศครั้งแรก

การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า

*พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ความหมาย/คำจำกัดความ

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป	หมายถึง พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศ หรือ มีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และหมายรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า
พันธุ์พืชป่า	หมายถึง พันธุ์พืชที่มี หรือ เคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติ และยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

*พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

การเข้าถึง/การใช้ประโยชน์

เก็บ จัดหา รวบรวม

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

พันธุ์พืชป่า

การปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อประโยชน์ในทางการค้า → ขออนุญาตและแบ่งปันผลประโยชน์ (มาตรา 52)

มิได้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า → แจ้ง และรายงานความก้าวหน้า (มาตรา 53)

การใช้ประโยชน์ทั่วไป

เช่น

- การผลิตสินค้าเกษตรกรรม อุตสาหกรรม
- การอุปโภค-บริโภค
- พืชอนุรักษ์เพื่อการค้าระหว่างประเทศ
- เมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้า
- สมุนไพร ผลิตภัณฑ์เข้าตำรับยา

ไม่ต้องขออนุญาต หรือแจ้ง ตามมาตรา 52 หรือ 53

*พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

มาตรา 52

- ผู้ใด เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว
- เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย
- เพื่อประโยชน์ในทางการค้า
- จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์
- ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ. 2553 (21 มกราคม 2554)

*พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

กฎกระทรวงฯ (มาตรา 52)

- **หมวด 1** การขออนุญาต
- **หมวด 2** การอนุญาต
- **หมวด 3** การทำข้อตกลง

ขั้นตอนการขออนุญาตเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมพืช ตามมาตรา 52

ผู้ขออนุญาต → ยื่นคำขออนุญาต (ค.พ.9) และ

- แผนที่แสดงที่ตั้งสถานประกอบการ
- บัญชีแสดงรายการ (ค.พ.10)
- รายละเอียดโครงการ
- ข้อเสนอเกี่ยวกับการแบ่งปันผลประโยชน์
- เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ยื่นด้วยตัวเอง/มอบอำนาจ

ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

↓

พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสาร/หลักฐาน

- ถูกต้องและครบถ้วน → **เข้าสู่ขั้นตอนการอนุญาต พิจารณาโดยคณะทำงานฯ**
- ไม่ถูกต้อง/ไม่ครบถ้วน → **พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือแจ้งให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการแก้ไข/เพิ่มเติม**
  - ดำเนินการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง → ถูกต้องและครบถ้วน
  - เกิน 30 วัน → **ไม่ประสงค์จะยื่นคำขอ**

ขั้นตอนการอนุญาตให้เข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมพืช ตามมาตรา 52

คณะทำงานเพื่อพิจารณาและเจรจาต่อรอง

- แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
- จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน (ด้านพืช และด้านกฎหมาย)

↓

- พิจารณาบัญชีแสดงรายการ โครงการ และข้อเสนอฯ
- คำนึงถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ประโยชน์ของรัฐ และความคุ้มค่าของเอกชนในการดำเนินงานประกอบกัน

↓

ตกลงกันได้และอนุญาต

↓

พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขออนุญาตมารับหนังสืออนุญาต (ค.พ.11)และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์(ค.พ.12)

↓

นัดหมายให้มาดำเนินการภายใน 15 วัน

↓

ทำข้อตกลง

ผู้ขออนุญาตไม่มาดำเนินการภายใน 15 วัน

→ **ไม่ประสงค์จะขออนุญาต**

ไม่สามารถตกลงกันได้และไม่อนุญาต

→ **กรมวิชาการเกษตรออกคำสั่งไม่อนุญาต**

↓

พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ขอทราบภายใน 15 วันนับจากวันที่มีคำสั่ง

ขั้นตอนการจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

ผู้ขออนุญาตมาดำเนินการภายใน 15 วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

↓

ผู้ขออนุญาตทำข้อตกลงฯ (ค.พ.12) กับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาต ด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นกระทำแทน ณ กรมวิชาการเกษตร

คณะทำงานเพื่อพิจารณาข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ

องค์ประกอบของคณะทำงาน

ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช	ประธานคณะทำงาน
ผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านพืช	คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักนิติการ	คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช	คณะทำงานและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

พิจารณาบัญชีแสดงรายการ โครงการ ข้อเสนอเกี่ยวกับการแบ่งปันผลประโยชน์ และการเจรจาต่อรองกับผู้ขออนุญาต เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการค้า ตามกฎกระทรวงมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

*พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

(1) วัตถุประสงค์ของการเก็บหรือรวบรวมพันธุ์พืช

(2) จำนวนหรือปริมาณของตัวอย่างพันธุ์ที่ต้องการ

(3) ข้อผูกพันของผู้ได้รับอนุญาต (สิทธิและหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาต)

(4) การกำหนดความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยที่ได้มาจากการใช้พันธุ์พืชในข้อตกลง

(5) รายละเอียดการแบ่งปันผลประโยชน์

(6) อายุของข้อตกลง

(7) การยกเลิกข้อตกลง

(8) วิธีการระงับข้อพิพาท

(9) การแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงข้อตกลง

(10) ผลและการดำเนินการเมื่อข้อตกลงสิ้นสุด

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ (แบบ ค.พ. 12)

- **ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการเก็บหรือรวบรวมพันธุ์พืช :** เป็นไปตามเฉพาะที่ระบุไว้ในหนังสืออนุญาต และข้อเสนอโครงการ
- **สิทธิและหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาต :**

1) แจ้งข้อมูลและรายละเอียดการเก็บจัดหาฯ ให้กรมวิชาการเกษตรทราบ ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้ดำเนินการเก็บ
2) ตกลงจะไม่ใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาต
3) ยอมรับว่าไม่มีสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิตามกฎหมายใด ๆ ในพันธุ์พืชที่ได้รับอนุญาตให้เก็บจัดหาฯ ยกเว้นสิทธิที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย
4) จะไม่โอนสิทธิตามข้อตกลงนี้ให้แก่ผู้อื่น
5) จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยทางชีวภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และจะรับผิดชอบหากเกิดความเสียหาย
6) ต้องป้องกันไม่ให้คนอื่นมาใช้ประโยชน์หรือครอบครอง หากอนุญาตหรือจ้างบุคคลอื่น ต้องแจ้งให้กรมวิชาการเกษตรทราบ
7) เมื่อโครงการเสร็จสิ้นลง ต้องแจ้งผลการดำเนินงานให้กรมวิชาการเกษตรทราบภายใน....วัน และส่งรายงานฉบับเต็มภายใน 30 วัน นับจากวันจบโครงการ
8) สามารถนำพันธุ์พืชหรือสิ่งที่ได้จากโครงการไปใช้ประโยชน์ทางการค้าได้ โดยต้องส่งรายงานผลการใช้ประโยชน์ทุกสิ้นปีปฏิทิน

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ (แบบ ค.พ. 12) (ต่อ)

- **ความเป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา :**

1) มีสิทธิในการยื่นขอรับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานที่ได้จากการศึกษาวิจัย และเมื่อได้รับสิทธิแล้ว ต้องแจ้งให้กรมวิชาการเกษตรทราบ ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับสิทธิ

2) หากไม่ประสงค์จะขอรับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาใด ๆ ให้แจ้งให้กรมวิชาการเกษตรทราบ

– กรมวิชาการเกษตรสามารถเจรจาทำความตกลงเป็นลำดับแรก เพื่อขอรับโอนสิทธิในการยื่นขอรับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้

– หากกรมวิชาการเกษตรไม่ประสงค์จะขอรับโอนสิทธิ สามารถโอนสิทธิให้กับบุคคลอื่นได้

- **การแบ่งปันผลประโยชน์ :**

1) เมื่อเกิดผลประโยชน์ในทางการค้า การแบ่งปันผลประโยชน์ให้เป็นไปตามข้อเสนอเกี่ยวกับการแบ่งปันฯ ที่ผ่านการเห็นชอบจากกรมวิชาการเกษตร

ซึ่งการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอาจอยู่ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน หรือความก้าวหน้าทางเทคโนโยลี หรือการถ่ายทอดเทคโนโยลี หรือการพัฒนาบุคลากร หรือผลประโยชน์อื่นๆ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ (แบบ ค.พ. 12) (ต่อ)

- **การแบ่งปันผลประโยชน์ (ต่อ)**

– กรณีที่ให้ผู้อื่นผลิตหรือหาประโยชน์ทางการค้าใด ๆ จากสินค้าที่เกิดขึ้นตามข้อตกลงนี้ ผู้ได้รับอนุญาตก็ยังคงมีหน้าที่ในการแบ่งปันผลประโยชน์ตามที่ตกลงไว้ และต้องแจ้งให้กรมวิชาการเกษตรทราบ

– กรณีพันธุ์พืชใหม่ที่จดทะเบียนคุ้มครอง ระยะเวลาการแบ่งปันฯ จะไม่เกินกว่าระยะเวลาคุ้มครอง

2) กรณีผู้ได้รับอนุญาตกระทำการในฐานะตัวแทนของผู้อื่น การแบ่งปันผลประโยชน์เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาต (เสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์เอง)

3) กรมวิชาการเกษตรมีสิทธิที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงข้อตกลงนี้ได้ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

- **อายุของข้อตกลง :**

1) นับจากวันที่ลงนาม และให้ใช้บังคับตราบเท่าที่ยังคงได้รับผลประโยชน์ทางการค้าจากพันธุ์พืชตามข้อตกลงนี้

2) เมื่อข้อตกลงนี้สิ้นสุด ต้องยุติการใช้สิทธิและหาประโยชน์ทางการค้า ต้องทำลายหรือส่งคืนพันธุ์พืช หรือทำตามคำสั่งกรมวิชาการเกษตร และส่งรายงานผลการดำเนินการ

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ (แบบ ค.พ. 12) (ต่อ)

- **การยกเลิกข้อตกลง :** หากไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด กรมวิชาการเกษตรมีสิทธิบอกเลิกข้อตกลงได้ทันที และมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามกฎหมายและค่าใช้จ่ายในการระงับข้อพิพาท

- **กฎหมายที่ใช้บังคับ:** ข้อตกลงนี้อยู่ภายใต้บังคับและการตีความของกฎหมายไทย

- **การระงับข้อพิพาท :** กรณีมีข้อพิพาท ให้เจรจาตกลงกันภายใน 90 วัน หากตกลงกันไม่ได้ให้นำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาลไทย

- **ภาคผนวก**
  - สำเนาบัญชีแสดงรายการ (ค.พ. 10)
  - สำเนาหนังสืออนุญาต (ค.พ. 11)
  - ข้อเสนอโครงการ
  - ข้อเสนอเกี่ยวกับการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

สรุปการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

- เก็บ
- จัดหา
- รวบรวม

ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย

เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า

ขออนุญาต และแบ่งปันผลประโยชน์

แจ้ง และรายงานโครงการวิจัย

เข้าถึง

- พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
- พันธุ์พืชป่า

การแบ่งปันผลประโยชน์ – เจรจาเป็นกรณีไป

ความร่วมมือ

- ผลงานวิจัย/วิจัยร่วม
- ถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ฝึกอบรม
- การพัฒนาบุคลากร
- ให้อุปกรณ์
- อื่น ๆ

ตัวเงิน

- เงินก้อน/ครั้งเดียว
- % รายได้
- อื่น ๆ
- รายได้ที่เป็นตัวเงินเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช เพื่อสนับสนุนกิจกรรมปรับปรุงพันธุ์พืช และอนุรักษ์พันธุ์พืชของชุมชน

การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ฯ โดยมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า (มาตรา 53)

ผู้แจ้ง

- หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ/เอกชน
- เกษตรกร/นักปรับปรุงพันธุ์ที่ทำการศึกษาทดลอง วิจัย หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า โดยมิได้มีวัตถุประสงค์ทางการค้า

ยื่นแบบแจ้ง+ รายละเอียด →

← ออกหนังสือตอบรับการแจ้ง

ผู้รับแจ้ง

กรมวิชาการเกษตร

- รวบรวมบันทึกข้อมูล
- ติดตามความก้าวหน้าการใช้ประโยชน์
- จัดทำฐานข้อมูล

ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชว่าด้วยมาตรา 53

- ผู้ใดทำการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว ที่มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าให้แจ้งเป็นหนังสือตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ ต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตร
- เอกสารดังนี้

  - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคล

  - เอกสารรายละเอียดโครงศึกษา ทดลองหรือวิจัยพร้อมชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ แจ้งที่อยู่กรณีมีการเก็บรวบรวมพันธุ์พืช
- ผู้รับหนังสือรับทราบการศึกษา ทดลอง หรือวิจัย พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า จะต้องไม่ส่งมอบพืชดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น
- เมื่อสิ้นสุดโครงการ ผู้แจ้งอาจส่งผลการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยนั้นให้แก่กรมวิชาการเกษตร เพื่อเผยแพร่ต่อสารธารณชน

การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

การเข้าถึง<u>พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป</u>
และ<u>พันธุ์พืชป่า</u>

ผู้ใด เก็บ จัดหาหรือรวบรวม
พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า
หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชดังกล่าว
เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษาทดลอง
หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ขออนุญาตและทำข้อตกลงแบ่งปัน
ผลประโยชน์ ตามมาตรา 52

ผู้ใด ทำการศึกษา ทดลอง หรือวิจัย
พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า
หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชดังกล่าว
ที่มิได้มีวัตถุประสงค์
เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

แจ้ง ตามมาตรา 53

มาตรา 52

แบ่งปันผลประโยชน์

ผลประโยชน์

กองทุน
คุ้มครองพันธุ์พืช

ชุมชน

มาตรา 66 บทกำหนดโทษ

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 52 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 (สองปี) หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท (สี่แสนบาท) หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒

กลุ่ม	การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์	ผู้อนุญาต
พันธุ์พืชใหม่	(หากได้มาอย่างถูกต้อง) มีหรือไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการค้า	ไม่ต้องขออนุญาต
พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น	โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า ต้องได้รับอนุญาตและทำข้อตกลงฯ	อปท. กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์
พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป	โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า ต้องได้รับอนุญาตและทำข้อตกลงฯ	พนักงานเจ้าหน้าที่ กรมวิชาการเกษตร
พันธุ์พืชป่า	โดยมีวัตถุประสงค์ทางการค้า ต้องได้รับอนุญาตและทำข้อตกลงฯ	พนักงานเจ้าหน้าที่ กรมวิชาการเกษตร

กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช (มาตรา 54-60)

จัดตั้ง “กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช” ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัยและการพัฒนาพันธุ์พืช ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน

แหล่งที่มาของเงินและทรัพย์สินของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

- เงินจากข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ตามมาตรา 52
- เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช
- เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

การใช้จ่ายเงินกองทุนให้จ่ายในกิจการ

- ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัยและการพัฒนาพันธุ์พืช
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัยและการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน
- เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

ตารางแสดงจำนวนหนังสือการขออนุญาตและจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ (มาตรา 52) แบ่งตามประเภทผู้แจ้ง ตั้งแต่ปี 2556 - 25 มกราคม 2563

รายการ	สถาบันการศึกษา	สถาบันการศึกษาร่วมกับภาคเอกชน	สถาบันการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่ให้ทุน	ภาคเอกชน	หน่วยงานให้ทุน	หน่วยงานของรัฐ	รวม
จำนวนหนังสืออนุญาตฯ (ค.พ. 11)	21	7	8	26	4	10	76
จำนวนข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ฯ (ค.พ. 12)	21	7	8	26	4	10	76
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)	28%	9%	11%	34%	5%	13%	100%

ตารางแสดงการรับแจ้ง การเก็บจัดหา รวบรวมพันธุ์พืช ฯ และแบบตอบรับการแจ้ง (มาตรา 53) แบ่งตามประเภทของผู้แจ้ง ตั้งแต่ ปี 2547 ถึง 25 มกราคม 2563

รายการ	สถาบันการศึกษา	หน่วยงานรัฐ	บุคคลทั่วไป	รวม
จำนวนการรับแจ้งฯ แบ่งตามประเภทของผู้แจ้ง	117	76	28	221
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)	53%	34.4%	12.6%	100%

การใช้พืชในชีวิตประจำวัน

ถ้าจะเก็บผักบุ้งจากท้องนามากิน หรือขาย ต้องแจ้งหรือขออนุญาตกับกรมวิชาการเกษตรหรือไม่?.....ไม่ต้อง

ที่มา : https://www.thaich8.com/photo.php?src=https://www.thaich8.com/assets/objects/News/new_9439741471.jpg&w=905&h=509&zc=1

การใช้พืชในชีวิตประจำวัน

ถ้าจะรวบรวมพันธุ์มะม่วง และทาบกิ่งมะม่วงพันธุ์ดีขาย จะต้องแจ้งหรือขออนุญาตกับกรมวิชาการเกษตรหรือไม่ ? .....ไม่ต้อง

Q & A

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
www.doa.go.th/pvp/
email : thidakuns@hotmail.com
โทร. 02 940 7214 และ 02 561 4665

ขอบคุณค่ะ/ครับ

กรณีศึกษาที่ 1 : ผู้ทำวิจัยเป็นนักศึกษา

1 ทุนส่วนตัว → เพื่อให้จบตามหลักสูตร → ม. 53 สถาบันการศึกษา (อธิการบดี)

2 ได้ทุนจาก สถาบันการศึกษา → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 สถาบันการศึกษา (อธิการบดี)

3 ได้ทุนจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น สวก. → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 สถาบันการศึกษา+แหล่งทุน แหล่งทุน (แล้วแต่ระบุในสัญญาให้ทุน)

กรณีศึกษาที่ 2 : ผู้ทำวิจัยเป็นบุคคลทั่วไป

1 ทุนส่วนตัว → ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า → ม. 53 นักวิจัย

2 ทุนส่วนตัว → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 นักวิจัย

3 ได้ทุนจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น สวก. → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 นักวิจัย+แหล่งทุน หรือแหล่งทุน (แล้วแต่ระบุในสัญญาให้ทุน)

กรณีศึกษาที่ 3 : ผู้ทำวิจัยมีสังกัด

1 ทุนหน่วยงาน → ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า → ม. 53 หน่วยงาน

2 ทุนหน่วยงาน → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 หน่วยงาน

3 ได้ทุนจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น สวก. → เพื่อประโยชน์ทางการค้า → ม. 52 หน่วยงาน+แหล่งทุน หรือแหล่งทุน (แล้วแต่ระบุในสัญญาให้ทุน)

การปรับปรุงพันธุ์

"<u>การปรับปรุงพันธุ์</u>" หมายถึง การปรับปรุงที่เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางพันธุกรรมของพืชเพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีลักษณะดีกว่าเดิม ประกอบด้วย

1) Plant introduction คือ การนำพืชที่มีลักษณะต้องการจากแหล่งอื่นเข้ามาปลูก โดยที่แหล่งนั้นไม่มีลักษณะเช่นนั้นอยู่

2) Plant hybridization คือ การผสมระหว่างพันธุ์ต่างๆของพืช

3) Plant selection คือ การคัดเลือกพันธุ์เพื่อให้ได้ลักษณะพืชตามที่ต้องการ

ที่มา : โครงการจัดทำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเจรจาต่อรองแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

การศึกษา ทดลอง วิจัย

"<u>การศึกษา ทดลอง วิจัย</u>" หมายถึง การค้นคว้า โดยการทดลอง สำรวจหรือศึกษาตามหลักวิชาการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความรู้ รวมทั้งการพัฒนาผลของการค้นคว้าเพื่อนำผลงานมาใช้ประโยชน์

(ดัดแปลงมาจากคำนิยาม "วิจัยและพัฒนา" ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2551)

ที่มา : โครงการจัดทำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเจรจาต่อรองแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

ประโยชน์ทางการค้า

"<u>ประโยชน์ในทางการค้า</u>"หมายถึง การขาย เสนอขาย ให้เช่า การอนุญาตให้ใช้สิทธิซึ่งผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชนั้น ทั้งนี้รวมถึงการนำผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ไปทำการขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้วย (ดัดแปลงจาก Agreement on Access and Benefit Sharing for Non-commercial Research. Swiss Academy of Sciences, Bern, Switzerland. 2010.)

ที่มา โครงการจัดทำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเจรจาต่อรองแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช

ไม่ใช่ประโยชน์ทางการค้า

การศึกษา ทดลอง วิจัยวัตถุประสงค์ของการดำเนินการศึกษา หากว่าการดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย กระทำไปเพื่อเป็น<u>การถ่ายทอดองค์ความรู้</u> (เช่น การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความชำนาญ) หรือ เป็นการ<u>ทดลองปฏิบัติการในรายวิชาเรียน หรือในวิชาที่มีรหัสวิชาเรียน</u> การดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้นจัดว่าเป็นการ<u>ยกเว้น</u>จากการศึกษา ทดลอง วิจัย ภายใต้มาตรา 52 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ที่มา : โครงการจัดทำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเจรจาต่อรองแบ่งปันผลประโยชน์ ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช